

Tanke med Hensyn til „Ælde og Besindighed“, men ved nærmere Eftertanke forstod jeg, at Meningen dermed var en Kompliment til Partifællen for hans Ungdommelighed, medens det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) og det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) maa kvittere for Ubesindigheden.

Naar jeg overhovedet har taget Ordet, er det fremkaldt af Slutningsbemærkningen i den højtærede Konseilspræsidents Foredrag, hvori han opfordrede Tingets Medlemmer til nu i mindre Grad end tidligere og helst slet ikke at være Partigængere, thi det, som jeg i Øjeblikket kunde ønske, var om muligt at træde udenfor Partipolitikens Rammer og se paa dette Forfatningsudkast udfra et andet Synspunkt end det politiske, nemlig udfra den Lagdeling i Befolkningen, der finder Sted i Kraft af de forskellige Erhverv. Jeg skal da først og fremmest minde om, at det ikke er saaledes, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds sagde, at det var Socialdemokraterne, der havde været initiativtagende. Vi ved nok, at de altid vil hævde for sig at være første Sprøjte, men denne Gang kørte første Sprøjte nu ikke først ud. I 1905 — det var det Aarstal, det ærede Medlem nævnedes — skete der dette, at Onsdagen den 15. Februar udsendte de samvirkende Byerhvervs Organisationer en Indkaldelse til et Møde paa Børsen den 27. samme Maaned, og paa dettes Dagsorden stod som Punkt 2: Byerhvervenes Repræsentationsret. Dette i Forbindelse med, hvad der var foregaaet umiddelbart forud dels i 1905, dels og navnlig i Sommeren 1904, betød for enhver, der fulgte med i offentlige Forhandlinger, at man nu fra Byerhvervenes Side vilde forlange i første Række, at Grundlovens § 32 blev opfyldt, og i anden Række: Forholdstalsvalg. Forinden dette Møde fandt Sted, altsaa mellem den 15. og 27. Februar, kilede Bladet „Social-Demokraten“ sig ind, idet Socialdemokraterne — den Ære skal jeg give dem — i Modsætning til de andre Partier havde forstaaet, at her var der en Tamp, der skulde til at brænde. I en længere Artikel, der kom til at staa den 23. Februar, rejste „Social-Demokraten“ Spørgsmaalet om en snarlig Opfyldelse af Grundlovens § 32.

Naar Byerhvervs-Organisationerne for deres Vedkommende rejste dette Spørgsmaal, og naar deres Møde resulterede i en Henvendelse til den høje Regering og Rigsdag, altsaa af Februar 1905, var det af den højst naturlige Grund, at meget store Dele af By-

erhvervenes Befolkning bor spredt omkring i Landdistrikterne, og derfor, for saa vidt de vil benytte deres politiske Valgret til at varetage, eller man bør vel her i Landet sige: forsvare, deres økonomiske Faginteresser, maa de have Lov til at gøre deres Valgret gældende paa saa effektiv Maade, at de overhovedet faar en Repræsentation paa Ting, hvad der er umuligt uden Forholdstalsvalg. Det er det, som allerede det ærede Medlem fra Frederiksberg har gjort opmærksom paa, at for alle de Dele af Befolkningen, der er spredt boende, er det overhovedet umuligt at komme til at gøre sig politisk gældende, for dem vilde den saakaldte Valgret aldrig blive noget andet end en Stemmeret, aldrig blive en effektiv Valgret, naar vi ikke gaar over til Forholdstalsvalg. Er der derfor noget, der har virket som en pinlig Forbavselse, er det dette, at den høje Regering har forelagt et Lovforslag her i 1912 uden deri at have optaget Bestemmelse om Forholdstalsvalg til Folketinget. I Stedet derfor tales der om, at man vil tilbage til Juni-Grundloven, tilbage til en Forfatning fra Midten af forrige Aarhundrede. Er der nu nogen som helst Sandsynlighed for, at en Forfatning, der er skabt for to Menneskealdre siden, skulde kunne være Model for en Forfatning, der skal passe for et moderne Samfund? Nej, man maa paa Forhaand sige, at det er der ingen Sandsynlighed for. Alle de Tanker, hele den Betragtningssmaade, hele den Sammensætning af Samfundet, som eksisterede den Gang, er alt bortvejret af Tiden. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds sammenlignede den højtærede Konseilspræsident med en romersk Triumfator, der kørte et glimrende Trespand. Mig falder uvilkaarlig en helt anden Lignelse ind. Naar jeg ser paa Juni-Grundlovens Genkomst, kommer jeg til at tænke paa Schandorphs Digt i sin Tid til Ploug:

Den rumler endnu den gamle Kærre
fra Julirevolutionens Tid.

Paa Bukken sidder en gammel Herre,
trakterer det bulede Horn med Flid.

Ja, Forfatningshornet fra den Tid er unægtelig efterhaanden blevet noget bulet, og af alle de Forfatningstanker, der er tænkte Verden over siden da, finder vi ikke Spor i dette Forslag, som nu i Begyndelsen af det 20de Aarhundrede ligger paa det danske Folketings Bord. Dette Forslag kunde karakteriseres, som man fortalte, at Kong Kristian den Syvende karakteriserede en af sine Ministre — Rømeling hed han —, nemlig med Tilføjelsen: „Af ingen Tanker“.